

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні групи забезпечення
спеціальності
від « 1 » вересня 2023 року
протокол № 1

Голова групи Данілова Н.В.

«УЗГОДЖЕНО»
Директор навчально-наукового
гідрометеорологічного інституту
 Овчарук.В.А.

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Підприємницька діяльність»

(назва навчальної дисципліни)

193 «Геодезія та землеустрій»

(шифр та назва спеціальності)

«Землеустрій та кадастр»

(назва освітньої програми)

бакалавр

(рівень вищої освіти)

денна, заочна

(форма навчання)

4 (д\ф), 5 (з\ф)

(рік навчання)

7 (д\ф)

(семестр навчання)

4/120

(кількість кредитів ЄКТС/годин)

залік

(форма контролю)

Економіки природокористування. Сайт <http://dpt11s.odetu.edu.ua/>

(кафедра)

Одеса, 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета	Метою вивчення дисципліни «Підприємницька діяльність» є формування системи базових знань із організації, функціонування та правового регулювання підприємницької діяльності, а відтак формування підприємницького мислення.
Компетентність	ЗК02 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК07 Здатність працювати автономно. ЗК08 Здатність працювати в команді.
Результат навчання	РН02 Організувати і керувати професійним розвитком осіб і груп
Базові знання	<ul style="list-style-type: none"> • теоретичні засади підприємництва; • характеристику організаційно-правових форм підприємництва • основні видів підприємницької діяльності та обмеження, при її здійсненні в сучасних умовах; • розвиток навичок практичного застосування технології ведення бізнесу; • обґрунтування, заснування та організації здійснення власної справ;
Базові вміння	<ul style="list-style-type: none"> • обрати вид підприємницької діяльності та спрогнозувати витрати на створення фірми; • підготувати документи і зареєструвати фірму певної організаційно правової форми; • укласти угоду (договір); • розробляти заходи щодо прийняття ефективних господарських рішень.
Базові навички	<ul style="list-style-type: none"> • застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій діяльності.
Пов'язані силлабуси	-
Попередня дисципліна	-
Наступна дисципліна	БЖД та основи охорони праці
Кількість годин	лекції: 30 год.; практичні заняття: 30 год.; самостійна робота студентів: 60 год.
Заочна форма навчання	настановна лекція: 2 год.; самостійна робота студентів: 110 год.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Лекційні модулі

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-Л1	Вступ до підприємництва.		
	• Тема 1. Об'єктивні основи виникнення і розвитку підприємництва.	4	
	• Тема 2. Сутність та функції підприємництва в ринковій економіці. Економічна свобода підприємництва.	4	10
	• Тема 3. Конкуренція як засіб реалізації підприємництва.	4	
	• Тема 4. Мотивація підприємницької діяльності. Правовий статус підприємця.	4	
	Модульна контрольна робота (МКР-1)		5
ЗМ-Л2	Організаційно-правові форми підприємництва. Організація та економіка підприємництва.		
	• Тема 5. Види та сфери підприємницької діяльності. Форми організації підприємництва.	4	
	• Тема 6. Підприємство як організаційна структура підприємництва. Мале підприємництво в Україні.	4	10
	• Тема 7. Підприємницькі ризики: сутність, функції, класифікація та джерела виникнення.	3	
	• Тема 8. Організація підприємницької діяльності. Технологія створення власної справи.	3	
	Модульна контрольна робота (МКР-2)		5
	Підготовка до залікової контрольної роботи		5
	Разом:	30	35

Консультації: Плетос Світлана Володимирівна, понеділок, ауд.417 в 14.30

E-mail: svetlana.pletos75@gmail.com

Лекційні модулі (заочна форма)

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-Л1	Настановна лекція Вступ до підприємництва.	2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Тема 1. Об'єктивні основи виникнення і розвитку підприємництва. • Тема 2. Сутність та функції підприємництва в ринковій економіці. Економічна свобода підприємництва. • Тема 3. Конкуренція як засіб реалізації підприємництва. • Тема 4. Мотивація підприємницької діяльності. Правовий статус підприємця. Модульна контрольна робота (МКР-1)		25
			5
ЗМ-Л2	Організаційно-правові форми підприємництва.		
	Організація та економіка підприємництва.		
	<ul style="list-style-type: none"> • Тема 5. Види та сфери підприємницької діяльності. Форми організації підприємництва. • Тема 6. Підприємство як організаційна структура підприємництва. Мале підприємництво в Україні. • Тема 7. Підприємницькі ризики: сутність, функції, класифікація та джерела виникнення. • Тема 8. Організація підприємницької діяльності. Технологія створення власної справи. Модульна контрольна робота (МКР-2)		25
	Підготовка до залікової контрольної роботи		5
			5
	Разом:	2	65

Консультації: Плетос Світлана Володимирівна, за розкладом консультаційної сесії. E-mail: svetlana.pletos75@gmail.com

2.2. Практичні модулі

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-П1	Вивчення основних термінів та понять. -Творча робота. Технологія відкриття своєї справи.	30	25
	Разом:	30	25

Консультації: Плетос Світлана Володимирівна, понеділок, ауд. 417 в 14.30.

E-mail: svetlana.pletos75@gmail.com

Практичні модулі (заочна форма)

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-П1	Вивчення основних термінів та понять. -Творча робота. Технологія відкриття своєї справи.		45
	Разом:		45

Консультації: Плетос Світлана Володимирівна, за розкладом консультаційної сесії. E-mail: svetlana.pletos75@gmail.com

2.3. Самостійна робота студента та контрольні заходи

Код модуля	Завдання на СРС та контрольні заходи	Кількість годин	Строк проведення
ЗМ-Л1	• Підготовка до лекційних занять	10	1 – 7 тиждень
	• Написання модульної тестової контрольної роботи (обов'язковий)	5	7 тиждень
ЗМ-Л2	• Підготовка до лекційних занять	10	8 – 15 тиждень
	• Написання модульної тестової контрольної роботи (обов'язковий)	5	15 тиждень
ЗМ-П1	• Підготовка до практичних занять	25	8 – 14 тиждень
	• Підготовка доповіді (обов'язково)		14 тиждень
	Підготовка до залікової контрольної роботи	5	15 тиждень
	Разом:	60	

Самостійна робота студента та контрольні заходи (заочна форма)

Код модуля	Завдання на СРС та контрольні заходи	Кількість годин	Строк проведення
ЗМ-Л1	<ul style="list-style-type: none"> • Вивчення певних тем лекційного модуля • Написання модульної тестової контрольної роботи (обов'язковий) 	25	жовтень-грудень
		5	грудень
ЗМ-Л2	<ul style="list-style-type: none"> • Вивчення певних тем лекційного модуля • Написання модульної тестової контрольної роботи (обов'язковий) 	25	січень-березень
		5	березень
ЗМ-П1	<ul style="list-style-type: none"> • Вивчення певних тем практичного модуля • Написання модульної тестової контрольної роботи (обов'язковий) 	30	жовтень-лютий
		15	лютий
	Підготовка до залікової контрольної роботи	5	сесія
	Разом:	110	

2.3.1. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-Л1,ЗМ-Л2.

Організація контролю знань студентів побудована за накопичувально-модульним принципом згідно вимог діючого в університеті Положення «Про проведення підсумкового контролю знань студентів».

З *теоретичного* курсу навчальної дисципліни студент повинен бути готовим відповідати на усні запитання лектора під час лекційних занять; надати письмові відповіді на 10 тестових запитань варіанту модульного контрольного завдання. Тестові завдання модульної контрольної роботи складені у тестовому вигляді закритого типу.

Формами контролю засвоєння теоретичних знань є усне опитування під час лекційних занять (поточний контроль), модульні контрольні роботи за кожним змістовним модулем (внутрішньо семестровий контроль), складання заліку(підсумкова атестація).

Варіанти модульної контрольної роботи містять десять запитань у тестовому вигляді. Кожна вірна відповідь оцінюється у 2,5 бали. Максимальна кількість балів за виконаний варіант кожної модульної контрольної роботи становить 25 балів. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати з лекційної частини складає 50 балів.

Для заочної форми вивчення лекційного матеріалу оцінюється через відповіді на контрольні тестові завдання в системі е-навчання. Модульні контрольні роботи проводяться після опрацювання матеріалів тем лекційного модуля і складають по 25 балів для ЗМ-Л1 і ЗМ-Л2 відповідно, що дорівнює 50 балам за теоретичну частину.

2.3.2.Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-ПІ.

Формою контролю практичного модулю ЗМ-ПІ є усне опитування та творча робота. За кожною темою викладач проводить семінарське заняття – форма навчального заняття, яка спрямована на закріплення студентами теоретичних знань отриманих на лекціях, та під час самостійного вивчення матеріалу дисципліни, на якому організує обговорення із студентами питань з тем, визначених силлабусом, формує у студентів вміння та навички застосування окремих положень навчальної дисципліни шляхом індивідуального та групового виконання відповідно сформованих завдань. Оцінювання за ЗМ-ПІ охоплює опитування студентів щодо сутності та визначення понять в підприємницькій діяльності, яке передбачає усний захист основних термінів та визначень і містить 10 контрольних запитань по 2,5 бали, створення бізнес-плану (власної справи) та *SWOT*-аналіз підприємства, яке представляється студентом як творча робота, що виноситься на обговорення під час семінарського заняття, захист якої передбачає 10 контрольних запитань по 2,5 бали. За змістовними модулями ЗМ-ПІ студенту може бути нарахована максимальна кількість балів, яка складає по 25 балів відповідно. Всього за практичні заняття студент може отримати 50 балів.

Для заочної форми вивчення практичного матеріалу оцінюється через відповіді на контрольні тестові завдання в системі е-навчання. Модульна контрольна робота проводиться після опрацювання матеріалів тем практичного модуля і містить десять запитань у тестовому вигляді. Кожна вірна відповідь оцінюється у 5 балів. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати з практичної частини (ЗМ-ПІ) складає 50 балів.

Загальна накопичувальна оцінка за опанування навчального матеріалу з дисципліни «Підприємницька діяльність» для студентів-бакалаврів за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій», ОПП «Землеустрій та кадастр» становить 100 балів.

Студент вважається допущеним до залікової контрольної роботи, якщо за теоретичні та практичні модулі він одержав не менше половини кількості балів ($\geq 50\%$), що відведені на них, тобто для денної та заочної форм навчання – не менше 25 балів для теоретичної та практичної частин відповідно. Залікова контрольна робота з дисципліни «Підприємницька діяльність» являє собою тестові завдання закритого типу, які потребують від студента вибору правильних відповідей з чотирьох запропонованих у запитанні. Тестові питання кожного варіанту формуються по всьому переліку сформованих у навчальній дисципліні знань (в першу чергу базової компоненти), а їх загальна кількість складає 20 завдань. Повна правильна відповідь на 1 тестове завдання оцінюється у 5 балів. Оцінка успішності виконання студентом цього заходу здійснюється у формі кількісної оцінки (бал успішності) та максимально складає 100 балів. Перехід від кількісної оцінки до якісної оцінки здійснюється за 4-х бальною системою відповідно до наступної шкали – за правильну відповідь: на 18–20 тестів (90–100%) – «відмінно»; на 15–17 тестів (74–89%) – «добре»; на 12–14 тестів (60–73%) – «задовільно»; на менш ніж 12 тестів (<60%) – «незадовільно».

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

3.1. Модуль ЗМ-Л1 «Вступ до підприємництва».

3.1.1. Повчання

Вивчення даного теоретичного змістовного модуля передбачає закріплення знань студентів стосовно наступних питань, що сформовані за відповідними темами, а саме:

1. *Об'єктивні основи виникнення і розвитку підприємництва.*
2. *Сутність та функції підприємництва в ринковій економіці. Економічна свобода підприємництва.*
3. *Конкуренція як засіб реалізації підприємництва.*
4. *Мотивація підприємницької діяльності. Правовий статус підприємця.*

Для організації власної справи та здійснення підприємницької діяльності потрібні знання. Передусім мова йде про економічну теорію, менеджмент та маркетинг, які є відповідним підґрунтям для ефективного функціонування власного бізнесу.

Перша тема розкриває економічну основу підприємництва. Економіко-теоретичні знання і підприємництво. Поняття про власність та її види. Ринок та його структуру. Інфраструктура ринку. Попит і пропозиція на ринку та ринкова рівновага.

У другій темі розглядається історичний розвиток поняття "підприємництво". Основні функції підприємництва. Маркетинг та менеджмент у підприємницькій діяльності.

Третя тема містить питання стосовно сутності та основних функції конкуренції. Види конкуренції та їхня роль у розвитку підприємництва. Державне регулювання конкуренції. Антимонопольна політика держави.

У четвертій темі розкриваються поняття, що таке підприємницькі інтереси та механізм їх реалізації. Сутність і організація заробітної плати. Формування ефективної мотивації праці.

Рекомендована література [1,2].

3.1.2. Питання для самоперевірки

1. *Економіко-теоретичні знання і підприємництво?*
2. *Економіка, бізнес, менеджмент, маркетинг – практична основа вивчення сучасної організації підприємницької діяльності?*
3. *У чому полягає сутність поняття "економіка" та її складові? Що є рушійною силою економіки?*
4. *Організація суспільного виробництва. Еволюція економічних систем. Перехід від натурального господарства до товарного виробництва.*
5. *Умови виникнення та типи товарного виробництва. Товар та його*

властивості.

6. Що таке власність? Які існують форми власності в Україні?

7. Чому підприємницька діяльність є атрибутом ринкової економіки?

8. Ринок та його структура. Основні елементи ринкової економіки. Інститути ринкової інфраструктури.

9. Історичний розвиток поняття “підприємництво”.

10. Сутність та функції підприємництва.

11. Підприємливість, підприємець, підприємництво: взаємозв'язок і взаємозумовленість понять.

12. Мета підприємницької діяльності. В чому полягає роль підприємницької діяльності у розвитку економіки?

13. Використання психології та права у підприємстві. Законодавча база організації та розвитку підприємства.

14. Сутність, види та функції маркетингу.

15. Суть, принципи та функції менеджменту.

16. Економічна свобода як основна передумова розвитку підприємства.

17. Основні принципи свободи господарювання: економічна самостійність, економічна відповідальність, економічна рівноправність.

18. Рушійні сили підприємства. Властивості підприємницької діяльності.

19. Принципи організації підприємства.

20. Які умови потрібні для здійснення підприємницької діяльності?

21. Суть та основні функції конкуренції.

22. Види конкуренції. Недосконала конкуренція. Чиста конкуренція та чиста монополія.

23. Монополістична конкуренція та олігополія. Ознаки досконалої конкуренції.

24. Конкурентоспроможність фірми. Аналіз конкурентних ринків. Як бути конкурентоспроможним?

25. Антимонопольна політика та антимонопольне законодавство.

26. Підприємницькі інтереси і механізми їх реалізації.

27. Види, форми та системи заробітної плати.

28. Механізм функціонування ринку праці.

29. Організація заробітної плати.

30. Матеріальна зацікавленість і соціальна відповідальність у бізнесі.

31. Підприємець — ключова фігура ринкової економіки. Сучасна професійна концепція підприємця.

32. Вимоги та характерні риси підприємця.

33. Права підприємця. Обов'язки та відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності.

34. Створення умов для формування нової генерації підприємців.

35. Проблеми та перспективи підготовки кадрів для підприємницької діяльності.

3.2. Модуль ЗМ-Л2 «Організаційно-правові форми підприємництва. Організація та економіка підприємництва.

3.2.1. Повчання

Вивчення даного теоретичного змістовного модуля передбачає закріплення знань студентів стосовно наступних питань, що сформовані за відповідними темами, а саме:

1. Етика підприємництва та соціальна відповідальність у бізнесі. Види та сфери підприємницької діяльності. Форми організації підприємництва.

2. Підприємство як організаційна структура підприємництва. Мале підприємництво в Україні.

3. Підприємницькі ризики: сутність, функції, класифікація та джерела виникнення.

4. Організація підприємницької діяльності. Технологія створення власної справи.

Перша тема розкриває поняття, що таке етика підприємництва та соціальна відповідальність у бізнесі. Приватне, колективне та державне підприємництво. Види підприємницької діяльності. Фінансово-кредитне підприємництво. Організаційні одиниці підприємництва. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Партнерство (товариство).

У другій темі розглядається питання, що таке підприємство як організаційна структура підприємництва. Підприємство, його сутність та функції. Види та об'єднання підприємств. Господарські товариства.

Третя тема розкриває сутність підприємницького ризику. Функції підприємницького ризику. Класифікація та джерела підприємницького ризику.

У четвертій темі розкриваються питання щодо організації підприємницької діяльності. Технологія створення власної справи. Суб'єкти підприємницької діяльності. Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності. Порядок ліцензування підприємницької діяльності. Припинення підприємницької діяльності. Зміст бізнес-плану та необхідність його розробки. Засновницькі документи та їх підготовка. Статутний фонд та його формування. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності. Фінансово-кредитна система України. Система оподаткування підприємницької діяльності тощо.

Рекомендована література [1,2]

3.2.2. Питання для самоперевірки

- 1. Психологія підприємництва. Бізнес і мораль. Технологія успіху.*
- 2. Складові підприємницької етики. Підприємницький тип мислення.*
- 3. Морально-етичний кодекс цивілізованого підприємця.*
- 4. Культура підприємництва. Заповіді підприємця. Службовий етикет.*
- 5. Що означає юридична та соціальна відповідальність у бізнесі?*
- 6. Виробниче підприємництво. Комерційне підприємництво, фінансово-кредитне підприємництво.*

7. Посередництво в ринковій системі господарювання.
8. Класична та інноваційна моделі підприємницької поведінки.
9. Які різновиди підприємницької діяльності можуть сформуватись в Україні?
10. Поняття «організаційно-правова форма підприємництва».
11. Індивідуальний бізнес (одноосібне володіння).
12. Партнерство. Корпоративне підприємництво.
13. Сутність корпорації (акціонерне товариство).
14. Переваги та недоліки корпорації.
15. Підприємство як організаційна структура підприємництва.
16. Види підприємств та об'єднань підприємств.
17. Господарські товариства. Які види господарських товариств використовуються у підприємстві?
18. Акціонерні товариства та їх види.
19. Економічна суть малого підприємництва.
20. Місце і роль малого підприємництва в економіці. Сфери функціонування малих підприємств. Загальні функції малого підприємництва.
21. Переваги та недоліки малого бізнесу.
22. Організаційна структура управління малим підприємництвом.
23. Особливості розвитку малого підприємництва в Україні та за кордоном.
24. Що таке підприємницький ризик? З якими категоріями він пов'язаний?
25. Охарактеризуйте функції підприємницького ризику.
26. Як класифікують ризик за джерелами виникнення?
27. Що є джерелом виникнення внутрішніх ризиків?
28. Охарактеризуйте процес управління підприємницькими ризиками.
29. Основні способи організації власного бізнесу.
30. Суб'єкти підприємницької діяльності.
31. Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності.
32. Порядок видачі суб'єктам підприємницької діяльності спеціальних дозволів (ліцензій) на здійснення окремих видів діяльності.
33. Що гарантує успіх під час організації власного бізнесу?
34. Сутність та принципи складання бізнес-плану. Техніка складання бізнес-плану. Структура та зміст бізнес-плану.
35. Статутний фонд і його формування.
36. Порядок відкриття розрахункового рахунку в банку. Як будуються відносини підприємця з банком?
37. Підготовка засновницьких документів фірми.
38. Структура та зміст статуту відповідної організаційної форми підприємницької діяльності.
39. Структура та зміст засновницького договору.
40. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності. Особливості реєстрації фізичних та юридичних осіб.
41. Охарактеризувати поняття "фінанси". Визначити різницю між поняттями "фінанси" та "гроші".
42. Назвати функції фінансів, дати їм характеристику.
43. Назвати види джерел фінансування діяльності підприємства.

Охарактеризувати їх складові.

44. Що таке податки? Навести приклади.

45. Назвати та охарактеризувати функції податків.

46. Назвати основні елементи системи оподаткування та охарактеризувати їх.

47. Чим відрізняються суб'єкти оподаткування від суб'єктів податкових правовідносин?

48. За якими ознаками класифікують податки?

49. Назвати та охарактеризувати основні види податків. Які існують методи стягнення податків?

50. Що таке державний бюджет України?

3.1. Практичний модуль ЗМ-П1 «Технологія відкриття своєї справи». Творча робота.

3.1.1. Повчання

Зміст практичної роботи передбачає вивчення теоретичного матеріалу, основні положення якого зводяться до наступного:

1. Технологія відкриття своєї справи.
2. Характеристика бізнес-плану.
3. Установчі документи підприємства: суть, призначення та порядок створення.
4. Статутний фонд та його формування.
5. Державна реєстрація підприємства.

1. Причини ухвалення рішення про відкриття своєї справи.

Невдоволення поточною роботою (роботодавцем), недостатній на ваш погляд рівень заробітної плати, бажання досягти чогось більшого, ніж просто одержувати фіксовану зарплату за 8-годинний робочий день. Сюди ж можна віднести і особисті амбіції, Ви усвідомлюєте, що, тільки почавши свій бізнес, зможете себе реалізувати.

Відсутність роботи як такої, а, отже, і достатніх засобів до існування. Питання в такому випадку може стати ребром, свій бізнес — єдиний шанс нормального існування для Вас і Вашої родини. Це, до речі, є одним із самих серйозних спонукальних мотивів для початку своєї справи. У вас дозріла гарна бізнес-ідея для відкриття свого власного бізнесу, і ви розумієте, що саме час її реалізувати. Втративши цей шанс зараз, потім буде набагато складніше реалізувати його, оскільки конкуренти можуть зайняти Вашу нішу. Ви відчуваєте потребу у незалежності, свободі. Ви хочете повністю, самі керувати своїм часом й одноосібно приймати рішення, що і коли Вам робити.

- Ви вирішили відкрити свою справу, і яку мету при цьому переслідуєте. Це буде вас мотивувати й направляти у потрібному напрямку ведення свого бізнесу. Усвідомлення цих причин поряд зі спонукальними мотивами і допоможе вам почати свій бізнес. Коли ідея обґрунтована, підібрана команда однодумців для її реалізації, постає необхідність визначення джерел фінансування бізнесу. Не

зважаючи на наявність широких кредитних та інших можливостей 90% всіх підприємців починають із самостійного фінансування або родичами або друзями, і лише 10% стартового капіталу має банківське або інвестиційне походження.

Відповідно виділяють два джерела фінансування підприємства:

- 1) *внутрішні джерела* – джерела надходження коштів, пов'язані із самим підприємцем та результатами його діяльності в минулому (власний капітал підприємця, його батьків, друзів, родичів тощо);
- 2) *зовнішні джерела* – джерела надходження коштів від непов'язаних із підприємцем власників фінансових ресурсів (банківські кредити, кошти інших підприємств, державне фінансування тощо). Кожне із джерел має свої переваги й недоліки і при виборі необхідно скласти собі певний перелік критеріїв за такими напрямками: - сума коштів; - терміни її збору (як швидко потрібні кошти); - відсоткові ставки; - умови отримання, обслуговування та повернення. При диференціації джерел фінансування підприємства слід чітко визначити оптимальне їх співвідношення.

2. Бізнес-планування є одним із найвідповідальніших етапів при створенні підприємства. Бізнес-план складається після того, як вже визначена й обґрунтована підприємницька ідея, визначені джерела її фінансування та підібрана команда однодумців по її реалізації.

Бізнес-план – письмовий документ, в якому викладена суть підприємницької ідеї, шляхи і засоби її реалізації та охарактеризовані ринкові, виробничі, організаційні й фінансові аспекти бізнесу, а також особливості управління ним. Бізнес-план несе в собі такі завдання: - оцінка новизни підприємницької ідеї, її сильних і слабких сторін; - визначення витрат, фінансових ресурсів і джерел фінансування; - обґрунтування і вибір стратегії діяльності підприємства; - оцінка ринку; - визначення ризиків; - визначення партнерів; - прогнозування очікуваних результатів. При складанні бізнес-плану, визначенні його структури та наповненості кожного розділу головним є врахування цільової аудиторії, тобто того, кому буде адресований бізнес-план: - сам підприємець; - інвестори; - банк; - партнери; - майбутні працівники.

У кожному разі незалежно від спрямованості бізнес-план виконуватиме такі функції: 1) моделювання (виступає як засіб моделювання системи управління бізнесом); 2) прогнозу (надає можливість визначити перешкоди та попередити проблеми); 3) фінансову (є засобом залучення позикового капіталу та основою добрих взаємин з інвесторами); 4) комунікаційну (є інструментом комунікацій між підприємцем та постачальниками, працівниками, іншими контрагентами); 5) особистісну (є засобом розвитку управлінських якостей підприємця); 6) результативну (надає можливість перевірити ідею на раціональність та реалістичність до її реалізації). Не існує єдиних чітких рекомендацій щодо написання бізнес-плану, його структури, обсягів та методів написання.

Можна рекомендувати таку структуру бізнес-плану: - резюме; - опис бізнесу; - огляд ринків та цільових споживачів; - конкуренція; - маркетингова стратегія; - вибір місця розташування; - менеджмент і персонал; - стратегія виходу на ринок; - фінансовий план; - прогноз грошових потоків (припливу/відпливу капіталу); - бухгалтерський баланс; - додатки.

Визначимося з основними деталями, які повинен містити ваш письмовий бізнес–план. Визначте призначення свого бізнесу, його цілі і завдання, за допомогою чого Ви їх досягнете (які засоби використовуватимете). Тут просто докладно опишіть, чим саме Ви будете займатися, у чому полягає унікальність ідеї бізнесу, чого Ви взагалі чекаєте від своєї справи і як будете все це здійснювати. Відобразіть основний і додаткові напрямки свого бізнесу. Причому, вкажіть всі перспективи, можливості розвитку й розширення як у короткостроковій (до 1 року), так і у довгостроковій перспективі.

Зробіть розширений огляд ринку, на якому будете вести свій бізнес. Почніть із того, яка чисельність людей живе в тому чи іншому місці, скільки з них може бути потенційними споживачами Вашого товару або послуги, на яку категорію людей Ви розраховуєте. Оцінюйте не тільки чисельність, але й добробут проживаючих там людей Далі, визначте рівень конкуренції. Для цього порахуйте, яке кількість фірм займається діяльністю подібною вашої. Визначіть сильних і слабких конкурентів, для цього оцініть їх сильні й слабкі сторони. Довідайтеся, які помилки вони допускають при продажі товарів чи наданні послуг. Зрівняйте чисельність і професійний рівень персоналу, обороти їхнього бізнесу, кількість й якість основних засобів, фінансові резерви для розширення й подальшого просування на ринку. Обов'язково при оцінці всіх цих факторів вкажіть джерело одержання інформації, оскільки будь–які факти повинні бути кимось або чимось підтвержені. Не підмінюйте бажані факти на дійсні.

Подумайте, чи можна обійтися без приміщення, якщо не можна то обґрунтуйте необхідність наявності приміщення (або декількох) для свого бізнесу. Вибравши приміщення, довідайтеся вартість орендної плати, який мінімальний/максимальний строк оренди. Обговоріть перспективи із власником довгострокового співробітництва. На випадок розірвання договору передбачите наявність запасних приміщень для оренди, довідайтеся ціни. Ціни, вартість оренди, характеристики приміщення записуйте в бізнес– план. Визначтеся, яке необхідно закупити встаткування для початку ведення бізнесу, де його вигідніше придбати, скільки на це піде коштів. Прорахуйте також витрати на реєстрацію свого бізнесу. Подумайте, чи можна буде вести свій бізнес одному. У противному випадку обґрунтуйте необхідність персоналу. Вкажіть, яка кількість співробітників Вам реально знадобиться, на який час(постійно, тимчасово, сумісництво), приблизно скільки Ви витратите на заробітну плату на місяць (з врахуванням всіх нарахувань на фонд оплати праці). Переходьте до фінансової частини Вашого бізнес–плану. Всі записи в цьому бізнес–плані є тільки Вашою особистою справою й залежать від специфіки Вашого бізнесу. Бізнес–план звичайно складається на 2 роки, оскільки це самі важкі роки для розвитку свого бізнесу. По–перше, Ви зможете обрисувати свої перспективи на досить тривалий строк, по–друге, зможете застатися необхідним терпінням.

У бізнес–плані станом на кожен місяць повинні бути прогнозовані витрати й доходи свого бізнесу. Рознесіть свої витрати на постійні (щомісячні), змінні та інші. На постійні затратні витрати віднесіть орендну плату, комунальні платежі, вартість заготовлених товарів (якщо справа стосується торгівлі), видаткових матеріалів, втрати сировини, оплату праці персоналу з урахуванням податків на заробітну плату, якщо необхідно витрати на рекламу й т.д., залежно від Ваших

щомісячних витрат тобто всі ті витрати, які ви будете нести щомісяця. Врахуйте, що з часом ціни на закупівлю сировини, розхідних матеріалів можуть збільшуватися. Тому можете передбачити у своєму бізнес плані 10–ти відсоткове збільшення витрат за кожні півроку. Доходи у Вас можуть бути лише одного виду: доходи від реалізації товарів (надання послуг). Але якщо Ви, припустимо, вклали гроші в банк під певний відсоток, і маєте із цього дохід, то можете створити для цього рядок "Інші доходи". Коли будете вносити свої доходи, постарайтеся не перебільшувати їх, таким чином, ви додатково застрахуєте себе від можливих несподіванок. Порахувавши різницю між доходами й витратами, ви зможете приблизно побачити помісячний, річний чистий прибуток. Наповненість кожного з етапів залежить від самої ідеї, цільової аудиторії читачів бізнес–плану, особливостей підприємницького середовища та багатьох інших параметрів.

Документи, які оформлюються в процесі створення нового підприємства, називаються установчими документами.

3. Установчі документи – важливий атрибут підприємства, який підтверджує статус підприємства, вказує на законність і офіційність його існування. До засновницьких документів, що підтверджують статус юридичних осіб, без яких неможливо заснувати фірму, належить статут та установчий договір, створення малих підприємств, товариств, асоціацій, об'єднань підприємств та інших підприємницьких структур неможливе без цих основних документів. Установчими документами суб'єкта господарювання є рішення про його утворення або засновницький договір, а у випадках, передбачених законом, статут (положення) суб'єкта господарювання. У рішенні про створення (протокол загальних зборів № 1) приймається рішення про створення підприємства, розписується статутний капітал з урахуванням розподілу часток. *Статутний капітал* – сума необхідна для реєстрації підприємства.

Статутний капітал може бути сформований за рахунок зарахування грошей на спеціально відкритий накопичувальний рахунок, або за рахунок внесення майна. Сума статутного капіталу для ТЗОВ, АТ становить 35 000 грн. Якщо ви вносите статутний капітал майном, то обов'язково це майно повинне фактично коштувати 35 000 грн., ви просто вносите його у вигляді статутного капіталу й самі встановлюєте йому ціну, скажемо 10 000 або 100 000 грн., будь це комп'ютер або стіл. Скажімо так, на відміну від наступних двох документів Рішення про створення є формальним документом, і не впливає на відносини між засновниками.

Установчий договір – угода про спільну господарську діяльність, змістом якої є об'єднання майна, капіталів та підприємницьких зусиль для провадження підприємницької діяльності та отримання прибутку (створюється для засновників). В установчому договорі визначаються предмет угоди, назва та юридична адреса підприємства (фірми), статутний фонд, відповідальність засновників та інші умови функціонування підприємства (фірми). Зміст установчого договору – об'єднання майна (капіталів) і підприємницьких зусиль з метою отримання прибутку. Тому головним для установчого договору є визначення всіх параметрів взаємовідносин між учасниками фірми, насамперед майнового та організаційного характеру.

Статут – юридичний документ, який регламентує внутрішні аспекти діяльності підприємства. Статут дає повне уявлення про правовий статус підприємства, його внутрішній механізм управління та самоуправління трудового колективу, про режим формування та використання майна, розпорядження його коштами та прибутком. *Завдання статуту* – дати найбільш повне уявлення про правовий статус підприємства (фірми) як самостійного суб'єкта підприємницької діяльності, що має всі права юридичної особи, про його внутрішній механізм, управління і самоуправління, режим формування та розпорядження його коштами і прибутком. Таке призначення статуту виявляється і в його структурі, яка, як правило, складається з таких розділів (статей):

1. Найменування та місцезнаходження фірми. 2. Загальні положення. 3. Предмет, цілі та напрями діяльності фірми. 4. Юридичний статус фірми. 5. Майно фірми. 6. Фонди фірми. 7. Виробничо–господарська діяльність. 8. Зовнішньоекономічна діяльність. 9. Прибуток фірми та його розподіл. 10. Відшкодування збитків. 11. Органи управління та контролю фірми. 12. Організація та оплата праці. 13. Компетенція та повноваження органів трудового колективу. 14. Облік та звітність. 15. Припинення діяльності фірми (реорганізація та ліквідація). Всі ці розділи мають міститися у статутах усіх видів підприємств, незалежно від їх організаційних форм власності. Разом із тим, деякі розділи можуть об'єднуватися, а “наповнення” цих розділів конкретними положеннями залежить від виду підприємства, вимог та бажань власників. Організація підприємства, якщо осіб, які бажають його заснувати, дві або більше, починається з розробки та прийняття установчого договору. Для тих, хто створює приватні фірми на правах малих підприємств з індивідуальною формою організації бізнесу, необхідним документом є статут підприємства, а для підприємств із колективною формою організації бізнесу (товариства, об'єднання підприємств тощо) необхідні статут та установчий договір. В установчих документах повинні бути зазначені найменування та місцезнаходження суб'єкта господарювання, мета й предмет господарської діяльності, склад і компетенція його органів управління, порядок прийняття ними рішень, порядок формування майна, розподілу прибутків і збитків, умови його реорганізації та ліквідації.

Для створення та початку діяльності підприємства необхідний стартовий капітал. Цю функцію виконує статутний фонд.

4. Статутний фонд – це сукупність грошових коштів та майна, яка необхідна для організації та початку функціонування підприємств. Статутний фонд створюється внесенням вкладів засновниками (учасниками) і може поповнюватися за рахунок прибутку від господарської діяльності підприємства, а в разі потреби також додаткових вкладів учасників, у тому числі спонсорів, вкладом до фонду можуть бути: всі види майна – будівлі споруди, обладнання та інші матеріальні цінності; кошти засновників (учасників), у тому числі й у вільно конвертованій валюті; усі види майнових прав – на користування землею та іншими природними ресурсами, різними майновими об'єктами, а також на використання винаходів, ноу–хау, інших об'єктів інтелектуальної власності та інші права, що належать до майнових, але мають товарну вартість. До моменту реєстрації підприємства, що функціонує (наприклад товариство з обмеженою відповідальністю), кожний з його учасників зобов'язаний внести до статутного

фонду не менш як 30% коштів, зазначених у засновницьких документах, що має підтвердити банк. З цією метою за заявкою засновників у банку відкривається тимчасовий рахунок, який після реєстрації перетворюється у розрахунковий. Протягом року всі учасники підприємства (фірми) мають повністю внести свій вклад до статутного фонду. У разі невиконання учасниками цих зобов'язань за час прострочення вони сплачують 10% річних з недонесених сум, якщо інше не передбачено засновницькими документами. *Мінімальний обсяг статутного фонду становить:* для акціонерного товариства – сума еквівалентна 1250 мінімальним заробітним платам (відповідно до ставки на момент його створення) для інших товариств (товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю, повних та командитних товариств) – 100 мінімальним заробітним платам. Обсяг статутного фонду може бути збільшений за умови, що всі учасники повністю внесли свої вклади. Зміна обсягів статутного фонду набуває чинності з моменту реєстрації його органом, який зареєстрував статут підприємства (фірми). Кошти статутного фонду спрямовуються на розвиток виробництва. Використовувати кошти статутного фонду на заробітну плату, заохочення та інші потреби забороняється. Статутний фонд є власністю засновників (учасників) у межах їхніх вкладів. При виході засновника (учасника) зі складу підприємства (товариства з обмеженою відповідальністю) або в разі ліквідації підприємства засновнику сплачується вартість частини майна, пропорційна до його частки у статутному фонді. Майно, передане у користування, повертається в натуральній формі без винагороди. Статутний фонд є не тільки “підставою” для державної реєстрації, а й стартовим капіталом, від якого залежить функціонування підприємства (фірми). Обсяг статутного фонду закріплюється в установчому договорі та статуті підприємства (фірми). Підтримання певного співвідношення між обсягом статутного фонду та загальним обсягом виробничо–господарської діяльності є ознакою фінансової стійкості підприємства (фірми). Крім статутного фонду, підприємства можуть створювати інші фонди, наприклад, резервний, страховий, споживання, соціально– економічного розвитку та ін., що передбачені чинним законодавством України або відповідним рішенням Зборів учасників підприємства (фірми).

5. Завершальним етапом процесу створення підприємства є його державна реєстрація. Процедура державної реєстрації регулюється Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб– підприємців" та Господарським кодексом. Державна реєстрація юридичних та фізичних осіб– підприємців – це засвідчення факту створення або припинення юридичної особи, засвідчення факту набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою шляхом внесення відповідних записів до Єдиного державного реєстру. Державна реєстрація поширюється на усі юридичні особи незалежно від організаційно–правової форми, форми власності, у тому числі тих, які не здійснюють підприємницьку діяльність, а також фізичних осіб–підприємців. Отже, після болісних етапів пошуку ідеї бізнесу, складання бізнес–плану, вибору форми ведення свого бізнесу, ви нарешті зважилися зареєструвати свою справу. Для початку вам не перешкодить ознайомитися зі списком документів. Можете з'їздити в Державну податкову інспекцію (ДПІ), перевірити там список необхідних документів і вимоги до них залежно від обраної вами форми реєстрації

свого бізнесу.

Якщо ви реєструєтеся як суб'єкт підприємницької діяльності – фізична особа (СПД ФО), вам потрібно всього лише надати наступні документи: • заповнена заява; • квитанція про оплату держмита; • копія паспорту. Якщо ви будете вести свій бізнес у формі товариства з обмеженою відповідальністю (ТзОВ) або акціонерного товариства (АТ) вам необхідно (після узгодження з податковою інспекцією) виконати наступні дії.

1) Підготуйте всі необхідні документи на реєстрацію: • заява про державну реєстрацію; • рішення про створення підприємства (протокол установчих зборів); • статут; • установчий договір (при наявності декількох власників), не обов'язково; • документ про сплату державного збору. 2) Відкрийте накопичувальний рахунок (при необхідності для внесення на нього коштів статутного капіталу); 3) Здайте документи на реєстрацію; 4) Отримайте документи про реєстрацію; 5) у цей час автоматично при подачі документів у ДПІ ви встаєте на облік у наступні фонди: Пенсійний (ПФ), Соціального страхування (ФСС), Фонд страхування від нещасних випадків та ін.; 6) Після одержання документів про реєстрацію вам слід відкрити розрахунковий рахунок в обраному вами банку, про що в 3– денний строк сповістити ДПІ; 7) Якщо ваша діяльність підлягає ліцензуванню, одержати необхідні ліцензії.

Державна реєстрація проводиться державним реєстратором – посадовою особою, яка здійснює державну реєстрацію юридичних та фізичних осіб–підприємців. Державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб–підприємців проводиться державним реєстратором виключно у виконавчому комітеті міської ради міста обласного значення або в районній, районній у містах Києві та Севастополі державній адміністрації за місцезнаходженням юридичної особи або за місцем проживання фізичної особи–підприємця.

Порядок проведення державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб–підприємців включає, зокрема: 1) перевірку комплектності документів, які подаються державному реєстратору, та повноти відомостей, що вказані в реєстраційній картці; 2) перевірку документів, які подаються державному реєстратору, на відсутність підстав для відмови у проведенні державної реєстрації; 3) внесення відомостей про юридичну особу або фізичну особу–підприємця до Єдиного державного реєстру; 4) оформлення і видачу свідоцтва про державну реєстрацію та виписки з Єдиного державного реєстру. Формально з 1 липня 2004 року в Україні реєстраційні процедури проводяться за принципом "єдиного вікна", тобто підприємець подає необхідні реєстраційні документи державному реєстратору, а той самостійно проводить державну реєстрацію та реєстрацію у всіх інших державних органах (податковій службі, пенсійному фонді, соціальних фондах). Проте практика свідчить про неефективність роботи подібних "офісів". Тому рекомендована така етапність реєстрації суб'єкта підприємництва: 1) розробка та реєстрація в нотаріуса установчих документів; 2) відкриття тимчасового рахунку в банку для сплати частини статутного фонду; 3) реєстрація в державного реєстратора; 4) реєстрація в місцевих статистичних органах; 5) реєстрація в місцевій податковій службі; 6) реєстрація в Пенсійному фонді; 7) реєстрація в "соціальних" фондах; 8) одержання дозволу на виготовлення печаток і штампів місцевого органу Міністерства внутрішніх справ;

9) відкриття постійного рахунку (рахунків) у банку.

З цього моменту підприємство може здійснювати господарську діяльність, якщо вона не потребує отримання спеціальних дозволів, погоджень, патентів та ліцензій. Право на здійснення підприємницької діяльності підприємство набуває лише після акту державної реєстрації такої діяльності; в іншому разі така діяльність є незаконною. Існують певний порядок і умови реєстрації нового підприємства. Будь-яка підприємницька структура вважається створеною і набуває права юридичної особи з дня її реєстрації у державній адміністрації місцевої влади за місцем знаходження підприємства (фірми) або за місцем проживання підприємця. З метою реєстрації новоствореного підприємства треба подавати такі документи: • рішення власника майна або впровадженого органу про організацію малого підприємства (за наявності двох або більшої кількості власників таким документом є договір про заснування); • статут підприємства; • письмове підтвердження юридичної адреси суб'єкта підприємництва; • реєстраційна картка, котра одночасно виконує роль заяви засновника про реєстрацію підприємства; • квитанція про сплату мита за реєстрацію підприємства.

Завершальним етапом створення і реєстрації підприємства є відкриття розрахункового рахунку у відповідному банку за місцем знаходження новоствореного підприємства. Загальна схема створення і реєстрації підприємства без створення юридичної особи є простішою. У цьому випадку доріжка кроків складається з таких етапів: • рішення про започаткування підприємницької діяльності (вибір видів підприємницької діяльності; підготовка короткого бізнес-плану); • підготовча робота (звернення у реєстраційний відділ і отримання довідкової інформації про особливості реєстрації у районі, необхідні документи; отримання бланків реєстраційних карток (3 примірники); отримання в банківській установі бланку заяви і банківської картки (2 примірники); • звернення у реєстраційний орган держадміністрації (подаються: реєстраційна картка в трьох примірниках; документ про сплату реєстраційного збору; документ, що засвідчує особу); • реєстрація (видача реєстраційним відділом свідоцтва встановленого зразка про державну реєстрацію підприємця без створення юридичної особи; направлення протягом 10 днів реєстраційних карток в орган державної статистики і податкову інспекцію); • звернення у податкову інспекцію (відмітка про реєстрацію, взяття на облік для установи банку; подання необхідних додаткових відомостей); • звернення до нотаріуса (засвідчення підпису підприємця на засвідченій банківській картці у двох примірниках; копії реєстраційного свідоцтва; сплата державного мита за нотаріальне засвідчення документів); • звернення у банківську установу (подання документів, необхідних для відкриття рахунку в банку: заяви для відкриття рахунку; двох примірників банківських карток зі зразками підписів відповідальних осіб; копії свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності з відміткою податкової інспекції; заяви щодо оформлення перепусток у банк особам, які опрацьовують фінансові документи і мають справу з готівкою); • звернення у місцевий відділ внутрішніх справ (подання документів для отримання дозволу на виготовлення печатки і штампів: заяви, ескізів печатки і штампів у двох примірниках; довідки банку про

відкриття рахунку; копії свідоцтва про реєстрацію); • звернення у штемпельно–гравірувальну майстерню (подання ескізів печатки і штампів з відміткою районного ВВС про дозвіл на виготовлення); • ліцензування (отримання дозволу на здійснення конкретного виду підприємницької діяльності – за необхідності).

Рекомендована література [1–4].

3.1.1. Питання для самоперевірки

1. Що ви розумієте під «Регламентом створення підприємства»?
2. Якими нормативними актами регулюються процеси створення, реєстрації, функціонування, управління та ліквідації підприємств?
3. Назвіть три шляхи утворення підприємств.
4. Яка послідовність створення підприємства?
5. Охарактеризуйте джерела фінансування підприємства.
6. Запропонуйте власну структуру бізнес–плану.
7. Для яких суб'єктів господарювання необхідні: тільки статут підприємства; а для яких і статут і установчий договір?
8. В чому полягає функція статутного фонду?
9. Які документи потрібно надати, якщо ви реєструєтесь як суб'єкт підприємницької діяльності – фізична особа (СПД ФО)?
10. Який порядок проведення державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб–підприємців?

4. ПИТАННЯ ДО ЗАХОДІВ ПОТОЧНОГО, ПІДСУМКОВОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1. Тестові завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-Л1

№	Питання	Джерело	Стор.
1.	Продовжити визначення «Підприємництво – це...»:	2	4-6
2.	Хто першим запровадив термін «підприємництво» і дав його систематизований аналіз?	2	6-26
3.	Назвати, кого з перелічених суб'єктів не можна вважати підприємцями:	2	6-26
4.	Виокремити, які підприємства в Україні, згідно із чинним законодавством належать до малих за кількістю працюючих та обсягом валового доходу:	2	46-63
5.	Виокремити, які підприємства в Україні, згідно із чинним законодавством належать до середніх за кількістю працюючих та обсягом валового доходу:	2	46-26
6.	Виокремити, які підприємства в Україні, згідно із чинним законодавством належать до великих за кількістю працюючих та обсягом валового доходу:	2	46-26
7.	Назвати, що є головною умовою підприємництва:	2	52-63
8.	Товариство з обмеженою відповідальністю передбачає:	2	52-63
9.	Продовжити визначення: «Корпорація – це...»:	2	52-63
10.	Підприємство, капітал якого утворюється за рахунок випуску акцій, називається...	1	52-63

11.	Форма організації підприємства, яким володіє й управляє одна людина, називається...	1	52-63
12.	Що є економічною основою підприємництва?	1	52-63
13.	Яке визначення найбільш повно розкриває сутність підприємця?	1	52-63
14.	Результатом кожного типу підприємницької діяльності є досягнення поставлених підприємцем цілей, це:	1	52-63
15.	До категорій суб'єктів, яким заборонено здійснювати підприємницьку діяльність належать:	1	52-63
16.	До методів регулювання підприємництва належать:	1	52-63
17.	Державні методи регулювання підприємництвом включають:	1	52-63
18.	Визначити характерні ознаки підприємницької діяльності:	1	52-63
19.	У якому виді підприємництва вирішальну роль відіграють товарно-грошові та торгово-обмінні операції?	1	52-63
20.	В Україні існують наступні види підприємництва у межах колективної власності:	1	70-76
21.	Господарські товариства це:	1	70-76
22.	Спільні підприємства можуть створюватися:	1	70-76
23.	Господарським товариствам не притаманна наступна характеристика:	1	70-76
24.	Командитні товариства – це:	1	70-76
25.	Принципами діяльності підприємництва є:	1	30-32, 63-70
26.	Успіх у майбутній підприємницькій діяльності гарантує:	1	63-70
27.	Вищим органом акціонерного товариства виступає:	1	63-70
28.	Необхідність неформального зацікавленого ставлення підприємця до справи викликана:	2	103-129
29.	Обрати найбільш вірне визначення суті державного регулювання підприємництва.	2	103-129
30.	У яких випадках необхідна державна реєстрація підприємницької діяльності?	2	103-129
31.	У яких випадках для державної реєстрації підприємства необхідний Установчий договір?	2	103-129
32.	Особливостями товариства з обмеженою відповідальністю є:	1	76-83
33.	Особливостями товариства з додатковою відповідальністю є:	1	76-83
34.	Особливостями повного товариства є:	1	76-83
35.	Особливостями акціонерних товариств є:		76-83
36.	Згідно із законодавством України критеріями віднесення підприємства до категорії "мале підприємство" є:	1	83-90
37.	Бізнес-план – це:	1	78-92
38.	Цілі бізнес-планування:	1	78-92
39.	Головна мета бізнес-плану – це :	1	78-92
40.	До ділових ризиків під час інвестування коштів відносять:	1	78-92

4.2. Тестові завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-Л2

№	Питання	Джерело	Стор.
1.	Франчайзинг – це:	2	74
2.	Головна риса факторингу полягає в тому, що:	2	74
3.	Сутність лізингу полягає в тому, що:	2	94
4.	Ризик фінансово–економічних операцій полягає:	2	27-37
5.	Основними способами зниження ризику не можуть бути:	2	27-37
6.	Хеджування являє собою:	2	74
7.	Основні елементи підприємницького середовища:	2	27-29
8.	Внутрішнє середовище – це:	2	27-29
9.	До внутрішнього підприємницького середовища належать:	2	27-29
10.	Зовнішнє середовище – це:	2	27-29
11.	До факторів прямого впливу на підприємство належать:	1	76-79
12.	До факторів непрямого впливу на підприємство відносять:	1	76-79
13.	До непрямих (економічних) методів впливу держави на підприємництво належать:	1	76-79
14.	До прямих (адміністративних) методів впливу держави на підприємництво належать:	1	76-79
15.	Підприємницький ризик – це:	2	35-41
16.	За місцем виникнення ризик буває:	2	35-41
17.	Управління ризиком передбачає:	2	35-41
18.	Згідно з міжнародною класифікацією розрізняють такі форми бізнесу:	1	70-76
19.	Основними організаційно–правовими формами підприємств в Україні є:	1	70-76
20.	Перевагами одноосібного володіння є:	1	70-76
21.	Недоліками одноосібного володіння є:	1	70-76
22.	Перевагами партнерства є:	1	70-76
23.	Недоліками партнерства є:	1	74-76
24.	Перевагами корпорації є:	1	74-76
25.	Недоліками корпорації є:	1	74-76
26.	Існують такі форми об'єднань підприємств:	1	79-83
27.	Перевагами об'єднань підприємств є:	1	79-83
28.	Недоліками об'єднань підприємств є:		79-83
29.	Тимчасове статутне об'єднання промислового і банківського капіталу для досягнення спільної мети – це ...	1	63-70
30.	Договірне об'єднання на основі поєднання виробничих, комерційних і наукових інтересів з делегуванням окремих повноважень централізованого регулювання діяльності окремих учасників – це ...	1	63-70
31.	Договірне об'єднання, створене з метою постійної координації господарської діяльності учасників без втручання в їх виробничу і та комерційну діяльність – це ...	1	63-70
32.	Венчурне фінансування – це:	1	63-70
33.	Визначити, до якого виду підприємництва відноситься посередницька діяльність по реалізації певних видів продукції:	1	63-70
34.	Визначити, до якого виду підприємництва відноситься фондова біржа:	1	63-70
35.	Визначити, до якого виду підприємництва відноситься надання послуг по ремонту аудіо– та відеотехніки:	1	63-70

4.3. Тестові завдання до модульної контрольної роботи модуль ЗМ-ПІ

№	Питання	Джерело	Стор.
1	У чому полягає сутність поняття "економіка" та її складові?	1	6-21
2	Економіко-теоретичні знання і підприємництво?	1	21-26
3	Які існують форми власності в Україні?	1	21-26
4	Чому підприємницька діяльність є атрибутом ринкової економіки?	1	21-26
5	Сутність та функції підприємництва.	1	21-26
6	Мета підприємницької діяльності.	1	21-26
7	Які умови потрібні для здійснення підприємницької діяльності?	1	21-26
8	Суть та основні функції конкуренції. Види конкуренції.	1	32-42
9	Методи мотивації праці на підприємстві за основними групами методів управління	1	42-50
10	Складові підприємницького доходу	1	42-50
11	Найважливіші характерні риси підприємця. Права, обов'язки та відповідальність підприємця	1	50-58
12	Підприємство як організаційна структура підприємництва	1	76-83
13	Що означає юридична та соціальна відповідальність у бізнесі?	1	58-63
14	Різновиди підприємницької діяльності в Україні?	1	63-70
15	Основні правові форми підприємницької діяльності	1	70-76
16	Види підприємств в Україні. Види господарських товариств.	1	76-83
17	Підприємницькі ризики: сутність, функції, класифікація та джерела виникнення	1	91-95
18	Організація підприємницької діяльності	1	95-100
19	Технологія створення власної справи. Сутність, структура, зміст принципи бізнес-плану.	1	100-108
20	Фінансово-кредитна система України. Система оподаткування підприємницької діяльності	1	108-119

4.4. Тестові завдання до залікової контрольної роботи

№	Питання	Джерело	Стор.
1.	Продовжити визначення «Підприємництво – це...»:	2	4-6
2.	Хто першим запровадив термін «підприємництво» і дав його систематизований аналіз?	2	6-26
3.	Назвати, кого з перелічених суб'єктів не можна вважати підприємцями:	2	6-26
4.	Виокремити, які підприємства в Україні, згідно із чинним законодавством належать до малих за кількістю працюючих та обсягом валового доходу:	2	46-63
5.	Виокремити, які підприємства в Україні, згідно із чинним законодавством належать до середніх за кількістю працюючих та обсягом валового доходу:	2	46-26
6.	Виокремити, які підприємства в Україні, згідно із чинним законодавством належать до великих за кількістю працюючих та обсягом валового доходу:	2	46-26

7.	Назвати, що є головною умовою підприємництва:	2	52-63
8.	Товариство з обмеженою відповідальністю передбачає:	2	52-63
9.	Продовжити визначення: «Корпорація – це...»:	2	52-63
10.	Франчайзинг – це:	2	74
11.	Головна риса факторингу полягає в тому, що:	2	74
12.	Сутність лізингу полягає в тому, що:	2	94
13.	Ризик фінансово–економічних операцій полягає:	2	27-37
14.	Основними способами зниження ризику не можуть бути:	2	27-37
15.	Хеджування являє собою:	2	74
16.	Основні елементи підприємницького середовища:	2	27-29
17.	Внутрішнє середовище – це:	2	27-29
18.	До внутрішнього підприємницького середовища належать:	2	27-29
19.	Зовнішнє середовище – це:	2	27-29
20.	До факторів прямого впливу на підприємство належать:	1	76-79
21.	До факторів непрямого впливу на підприємство відносять:	1	76-79
22.	До непрямих (економічних) методів впливу держави на підприємництво належать:	1	76-79
23.	До прямих (адміністративних) методів впливу держави на підприємництво належать:	1	76-79
24.	Підприємницький ризик – це:	2	35-41
25.	За місцем виникнення ризик буває:	2	35-41
26.	Управління ризиком передбачає:	2	35-41
27.	Згідно з міжнародною класифікацією розрізняють такі форми бізнесу:	1	70-76
28.	Основними організаційно–правовими формами підприємств в Україні є:	1	70-76
29.	Перевагами одноосібного володіння є:	1	70-76
30.	Недоліками одноосібного володіння є:	1	70-76
31.	Перевагами партнерства є:	1	70-76
32.	Недоліками партнерства є:	1	74-76
33.	Перевагами корпорації є:	1	74-76
34.	Недоліками корпорації є:	1	74-76
35.	Існують такі форми об'єднань підприємств:	1	79-83
36.	Перевагами об'єднань підприємств є:	1	79-83
37.	Недоліками об'єднань підприємств є:		79-83
38.	Тимчасове статутне об'єднання промислового і банківського капіталу для досягнення спільної мети – це ...	1	63-70
39.	Договірне об'єднання на основі поєднання виробничих, комерційних і наукових інтересів з делегуванням окремих повноважень централізованого регулювання діяльності окремих учасників – це ...	1	63-70
40.	Договірне об'єднання, створене з метою постійної координації господарської діяльності учасників без втручання в їх виробничу і та комерційну діяльність – це ...	1	63-70
41.	Венчурне фінансування – це:	1	63-70

42.	Підприємство, капітал якого утворюється за рахунок випуску акцій, називається...	1	52-63
43.	Форма організації підприємства, яким володіє й управляє одна людина, називається...	1	52-63
44.	Що є економічною основою підприємництва?	1	52-63
45.	Яке визначення найбільш повно розкриває сутність підприємця?	1	52-63
46.	Результатом кожного типу підприємницької діяльності є досягнення поставлених підприємцем цілей, це:	1	52-63
47.	До категорій суб'єктів, яким заборонено здійснювати підприємницьку діяльність належать:	1	52-63
48.	До методів регулювання підприємництва належать:	1	52-63
49.	Державні методи регулювання підприємництвом включають:	1	52-63
50.	Визначити характерні ознаки підприємницької діяльності:	1	52-63
51.	У якому виді підприємництва вирішальну роль відіграють товарно-грошові та торгово-обмінні операції?	1	52-63
52.	В Україні існують наступні види підприємництва у межах колективної власності:	1	70-76
53.	Господарські товариства це:	1	70-76
54.	Спільні підприємства можуть створюватися:	1	70-76
55.	Господарським товариствам не притаманна наступна характеристика:	1	70-76
56.	Командитні товариства – це:	1	70-76
57.	Принципами діяльності підприємництва є:	1	30-32, 63-70
58.	Успіх у майбутній підприємницькій діяльності гарантує:	1	63-70
59.	Вищим органом акціонерного товариства виступає:	1	63-70
60.	Необхідність неформального зацікавленого ставлення підприємця до справи викликана:	2	103-129
61.	Обрати найбільш вірне визначення суті державного регулювання підприємництва.	2	103-129
62.	У яких випадках необхідна державна реєстрація підприємницької діяльності?	2	103-129
63.	У яких випадках для державної реєстрації підприємства необхідний Установчий договір?	2	103-129
64.	Особливостями товариства з обмеженою відповідальністю є:	1	76-83
65.	Особливостями товариства з додатковою відповідальністю є:	1	76-83
66.	Особливостями повного товариства є:	1	76-83
67.	Особливостями акціонерних товариств є:		76-83
68.	Згідно із законодавством України критеріями віднесення підприємства до категорії "мале підприємство" є:	1	83-90
69.	Бізнес-план – це:	1	78-92
70.	Цілі бізнес-планування:	1	78-92
71.	Головна мета бізнес-плану – це :	1	78-92
72.	До ділових ризиків під час інвестування коштів відносять:	1	78-92

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основна література

1. Плетос С.В. Підприємницька діяльність: конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2021. 121 с. <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/9380>
2. Ємець О. І. Основи підприємництва: навчальний посібник / О. І. Ємець, – Івано-Франківськ : Лілея–НВ, 2012. – 147 с.
3. Гаєвська Л. М., Марченко О. І. Підприємницька діяльність: підручник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 500 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 125).
4. Варналій З.С. Основи підприємництва: навч. посібник. 3. вид., випр. і доп. Київ: Знання-Прес, 2006. 352с.
5. Репозиторій ОДЕКУ: <http://eprints.library.odeku.edu.ua>
6. Електронна бібліотека ОДЕКУ: www.library-odeku.16mb.com

Додаткова література

7. Бойко М. Д. Правове регулювання підприємництва в Україні: навчально–практичний посібник / М. Д. Бойко. К. : Атіка, 2007. 712 с.
8. Варналій З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики. 3–тє вид., стер. / З. С. Варналій. К. : Знання, 2005. 302 с.
9. Варналій З. С. Основи підприємництва: Навч. посіб. 2–тє вид., випр. і доп. / З. С. Варналій. К. : Знання–Прес, 2003. 285 с.
10. Біляк Т.О. Основи підприємництва: підручник / Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.; за ред. Н.В. Валінкевич. Житомир: ЖДТУ, 2019. 493 с.
11. Панченко С. В. Підприємництво: підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко та ін. Харків: УкрДУЗТ, 2018. Ч. 2. Реалізація підприємницької діяльності у сучасних ринкових умовах. 228 с.
12. Ларіна Я. С. Основи бізнесу: навчальний посібник / Я. С. Ларіна, С. В. Мочерний, В. М. Фомішина, С. І. Чеботар. Київ: Академвидав, 2009. 384 с.

Посилання на електронні ресурси ОДЕКУ:

13. Плетос С. В. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Підприємницька діяльність» для студентів денної та заочної форми навчання за спеціальністю 122 «Комп’ютерні науки», бакалавр, Одеса. ОДЕКУ. 2022. 26 с. <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/10546>
14. Плетос С. В. Силлабус навчальної дисципліни «Підприємницька діяльність» Розділ "Економічна теорія" для студентів денної форми навчання, спеціальність 101 «Науки про Землю», бакалавр, Одеса. ОДЕКУ. 2020. 20 с. <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/8316>